

(5)(6)(7)

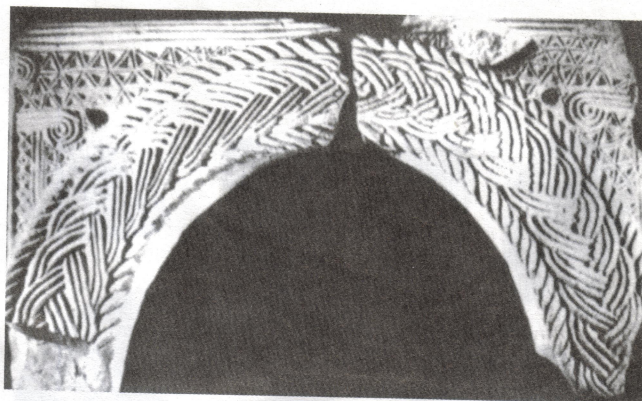
U doba bosanskih banova i kraljeva cijelo se sarajevsko područje nazivalo Vrhbosnom. Najprije je na tom prostoru bila upravna župa, koja je obuhvaćala područje od Ivan-planine (prema Konjicu) do Ivančića (prema Olovu) i od Rakovice (Kobiljače) do Romanije, Jahorine, Treskavice i Bjelašnice, a bila je središte Bosne i trgovinsko stjecište. Kasnije se razvija i grad Vrhbosna u župi Vrhbosni, od kojega se nakon pada pod Osmanlije razvilo današnje Sarajevo.

Na zaravni istaknutog brežuljka, u predjelu Sofak (Vela), Crkvice, nalaze se ostaci srednjovjekovne crkve. Na prostorima Mihaljevića bilo je veliko groblje, gdje se sahranjivalo od antičkog doba do 16. stoljeća. U okolici je bilo srednjovjekovno naselje i crkva.¹⁶⁴

Podaci iz 1355. i 1378. odnose se na trg i carinarnicu ispod Gradca. Ispod grada na prostoru zvanom Orah otkriveni su ostaci jednobrodne crkve veličine 7,80 m x 5,65 m, izvana s pravokutnom, a iznutra s polukružnom apsidom. Oko crkve je nekropola sa 65 stećaka.¹⁶⁵

TRNOVO

U predjelu Crkvine (Umoljani, Dolovi, Trnovo), na brežuljku iznad potoka Rakitnice, nalaze se ostaci temelja srednjovjekovne crkve i jedan stećak, a u predjelu Crkvića (Milje, Trnovo) nalaze se ruševine srednjovjekovne crkve, veličine 12 x 6 m, s polukružnom apsidom. Oko crkve je nekropola stećaka. U Vojkovićima je bilo srednjovjekovno seosko naselje, a u predjelu Crkvine bila je crkva.¹⁶⁶

Rogačići: Arkada iz crkve 11. - 12. st.

U Rogačićima (Ilidža) otkrivena je crkva u obliku šesterolista. Unutarnji polumjer zamišljenog kruga iznosi 5,5 m, a vanjski 13 m. Bila je presvođena kupolom. Prostor za obrede bio je definiran ciborijem. Građena je na prostoru gdje je ranije, krajem 10. ili početkom 11. st., bilo slavensko groblje. Crkva je bila oslikana freskama. Srušena je još u srednjem vijeku, jer je nekropola stećaka na crkvenim ruševinama. Od crkvenog namještaja pronađena su dva fragmenta ciborija, fragment luka i dvije plastike ukrašene pterom.¹⁶⁷

BLAŽUJ

U Blažuju se nalazila crkva sv. Blaža i dominikanski samostan. Dubrovački povjesničar Serafin Crijević (1686. - 1759.) navodi da je Ivan Uljarević u drugoj pol. 15. st. tu osnovao samostan. Po njemu je Blažuj dobio ime. Do 18. st. sačuvana je neprekinuta tradicija i u to doba mogli su se vidjeti ostaci građevine. Osmanlije su samostan porušili do temelja gradeći most na rječici Željeznici.

Na Ilidži, na blagom uzvišenju na domak vrela Bosne, nalazila se crkva sv. Stjepana veličine 18,30 m x 8 m, a oko nje je 80 stećaka. Sagrađena u drugoj polovini 9. ili u prvoj polovini 10. st. Spominje se 1244. među posjedima Bosanske biskupije. Pedesetak kamenih ulomaka oltarske pregrade, ciborija i drugoga bili su ukrašeni predromaničkom tropletnom ornamentikom. Unutrašnjost je bila oslikana